

ความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Expectations and realities in the management of graduate programs,
Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology
Krungthep

แวววิเชียร ม่วงคง^{1*}

Waelvichian Mounkong^{1*}

Received: January 9, 2025

Revised: February 7, 2025

Accepted: February 10, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนแนวคิดและกระบวนการทำงานของพนักงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นอีกหนึ่งมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาด้วยมาตรฐานและคุณภาพที่ดีตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือ สวทช. ทุกประการ มีวัตถุประสงค์การวิจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังในการบริหารโครงการบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 2) เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการบริหารโครงการบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารโครงการบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรปริญญาโทเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการหรือเทคนิคต่างๆ รวมถึงนโยบายในการดำเนินโครงการบัณฑิตศึกษา ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลปรากฏว่าขณะนี้หลักสูตรปริญญาโทหรือ MBA มีทั้งหมด 12 รุ่น และจะเปิดรุ่นที่ 13 ในภาคการศึกษาหน้าปี 2568 โดยหลักแล้วนโยบายการบริหารจัดการจะอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ 3 ท่าน และจะรายงานตรงต่อคณบดีคณะฯ ขณะนั้นนโยบายการบริหารจัดการและสถานการณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีเนื่องจากหลักสูตรได้รับผลตอบรับที่ดีจากนักศึกษาปัจจุบันและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากปีก่อน นอกจากนี้ ในปีนี้หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตจะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจในปัจจุบัน โดยหลักสูตรฯ ได้รับข้อมูลอันมีค่าจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายราย เช่น คณะผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า และเจ้าหน้าที่ ผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่า ความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารจัดการโครงการบัณฑิตศึกษาอยู่ในเกณฑ์ผ่านเกณฑ์ และบรรลุความคาดหวัง ซึ่งอาจารย์ประจำหลักสูตรจะได้ทุ่มเทความพยายามรักษามาตรฐานที่ดี และยกระดับคุณภาพของโครงการต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ความคาดหวัง การบริหารการศึกษา

Abstract

Graduate studies play an important role in developing knowledge, abilities, skills, experiences, as well as ideas and work processes of personnel to be more efficient. The Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep is another university that offers graduate studies with good standards and quality as specified in the regulations of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation or MHESI in all

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

¹Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep

*Corresponding author: E-mail address: waelvichian.m@mail.rm.ut.ac.th

respects. There are 3 main research objectives, 1) To study the expectations of the administration of the graduate program, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, 2) To study the reality of the administration of the graduate program, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, 3) To present guidelines for developing the quality of the administration of the graduate program, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep. This qualitative research uses the interview method to interview the professor in charge of the master's degree program about management style or technic including policy to run the master's degree program at the Business Administration Faculty of Rajamangala University of Technology Krungthep. The result shows that right now, the master's degree program or MBA already has 11 batches and we are going to open the 12th batch in the next semester of 2025. In principle, the management policy is under the control of the course professor, who consists of 3 professors and will directly report to the dean of the faculty. Now the management policy and general situation is good because the program got good feedback from our present students and also from graduated students from the year before. Moreover, This year, the Master of Business Administration program will undergo a curriculum revision and development to create a modernized program that aligns with current labor market demands and contemporary business world dynamics. We got valuable information from several stakeholders such as present students, aluminized, lecturers, management teams, and officers. This research concluded that expectations and realities in the management of graduate programs passed the standard and reach the expectation, which the program's course professor will put their effort to keep the good standard and increase the quality of the program in the future.

Keyword: Master of Business Administration Program, Expectations, Educational Administration

บทนำ (Introduction)

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ รวมถึงแนวคิด และกระบวนการทำงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งทางคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ก็เป็นอีกมหาวิทยาลัยหนึ่งซึ่งเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งมีมาตรฐานและคุณภาพที่ดีตามที่กำหนดไว้ในกฎของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือ อว. ทุกประการ

การเรียนระดับปริญญาบัณฑิตศึกษาและปริญญาตรีมีความแตกต่างกันในหลายด้าน (Glatthorn et al., 2005) เช่น ระดับความรู้ โดยการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะเน้นการเรียนรู้พื้นฐานในสาขาวิชาต่างๆ ส่วนบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาลึกในสาขาวิชาที่เลือกและการวิจัย ด้านโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีมักมีหลักสูตรที่กำหนดไว้ชัดเจนและมีวิชาเลือกน้อยกว่าในขณะที่บัณฑิตศึกษามักมีความยืดหยุ่นมากกว่าในเรื่องของวิชาเลือกและสามารถเลือกศึกษาตามความสนใจรูปแบบการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มักมีการเรียนการสอนในรูปแบบที่เป็นทางการมากขึ้น เช่น การบรรยาย ส่วนบัณฑิตศึกษาจะเน้นการอภิปรายและการวิจัยมากขึ้น ส่วนในด้านระยะเวลาเรียนนั้น ระยะเวลาเรียนทั้งสองระดับแตกต่างกัน โดยปริญญาตรีมักใช้เวลาเรียนประมาณ 4 ปี ในขณะที่บัณฑิตศึกษามักใช้เวลาในการเรียนประมาณ 2-3 ปีเท่านั้น เพราะนักศึกษาที่เรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาจะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานการเรียนในสาขาต่างๆ มาจากระดับปริญญาตรีถึง 4 ปีแล้ว ดังนั้นจึงถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ขั้นพื้นฐานในสาขาต่างๆ เป็นอย่างดีจึงนำมาต่อยอดในระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป สุดท้ายคือความแตกต่างในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียน คือปริญญาตรีมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือศึกษาต่อ ส่วนบัณฑิตศึกษามักมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเฉพาะทางและความรู้ลึก

ความสำคัญของการเรียนต่อบัณฑิตศึกษาสามารถแบ่งออกเป็นหลายหัวข้อ (Fletcher, 2005; Tehranineshat & Rakhshan, 2018) เช่น ความหมายของบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาเป็นระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาเชิงลึกในสาขาที่นักเรียนสนใจ ถือเป็นการศึกษาระดับสูงเป็นการลงทุนเพื่ออนาคต ทั้งในด้านความรู้และโอกาส

ทางอาชีพ นอกจากนี้การเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะทาง ซึ่งเป็นความรู้เชิงลึก เพราะการเรียนบัณฑิตศึกษาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีในสาขาที่เลือกได้อย่างลึกซึ้ง รวมถึงความรู้ในการใช้เทคโนโลยี เนื้อหาหลักสูตรมักรวมถึงเทคโนโลยีและเครื่องมือใหม่ที่สำคัญในสาขานั้นๆ การเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษายังเป็นการเพิ่มโอกาสในการทำงานทั้งในแง่ของการเพิ่มโอกาสในตลาดแรงงาน และการจ้างงานในองค์กรชั้นนำ โดยการเพิ่มโอกาสในตลาดแรงงานคือ เมื่อพนักงานเป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาบัณฑิตศึกษามักมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานสูงกว่าและสามารถเข้าทำงานในตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น และในด้านการจ้างงานในองค์กรชั้นนำคือ หลายองค์กรต้องการผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อเข้าทำงานในตำแหน่งที่สำคัญ

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เป็นอีกหนึ่งลักษณะพิเศษของการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา (Borisova et al., 2021; Vladimirovna, 2021) ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่เฉพาะอย่างหนึ่งของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งจะมุ่งเน้นทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล และการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งการหาแนวทางแก้ไขโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะเป็นการเรียนการสอน ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ และการแก้ปัญหาในระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการคิดเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสาขาวิชาต่างๆ การสร้างเครือข่ายอาชีพ การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาทำให้ผู้เรียนได้พบปะกับเพื่อนร่วมชั้น อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกัน

นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสในการร่วมงานวิจัย การทำงานร่วมกับอาจารย์และนักวิจัยสามารถเปิดโอกาสในการสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณค่า เป็นการฝึกฝนการพัฒนาความรับผิดชอบและการบริหารเวลา ซึ่งการบริหารและจัดการเวลาสำหรับการเรียนในระดับปริญญาโท นั้น มีความกดดันสูง เนื่องจากนักศึกษาหลายคนอยู่ในวัยผู้ใหญ่ หรือวัยทำงาน รวมถึงนักศึกษาหลายคนก็มีครอบครัวที่ต้องดูแล ดังนั้นนักศึกษาต้องเรียนรู้การจัดการเวลาและความรับผิดชอบในหลายๆ ด้าน การเตรียมความพร้อมสำหรับโลกการทำงานถือเป็นอีกทักษะในการบริหารเวลาและความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่จำเป็นในอาชีพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และการนำความรู้ไปใช้ถือเป็นอีกจุดมุ่งหมายหลักอีกหนึ่งประการสำหรับผู้จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาสังคม ชุมชน ที่ทำงาน และประเทศต่อไปในอนาคต

จากการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาในระดับสูง ดังนั้นการทำงานเพื่อสังคมโดยใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนและการทำงานมาใช้จึงเป็นสิ่งสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม รวมถึงประเทศชาติ หลายคนเลือกที่จะใช้ทักษะของตนในการทำงานเพื่อสังคม เช่น การวิจัย หรือการทำงานกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีและตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และสามารถนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน การศึกษาดูงาน รวมถึงการวิจัย ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 จากการรวมตัวของสถาบันอาชีวศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคสตรีพระนครใต้ (วิทยาเขตใต้) ที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานเทคนิคสำหรับสตรี วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ (วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ) ที่เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมอุตสาหกรรม และวิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆที่มีความโดดเด่นด้านบริหารธุรกิจและภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยประกอบด้วย 7 คณะและ 1 วิทยาลัย

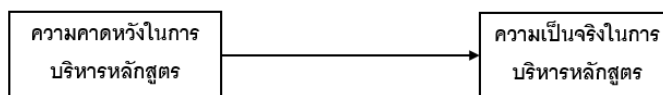
คณะบริหารธุรกิจจัดตั้งขึ้นตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2549 เพื่อผลิตบุคลากรด้านบริหารธุรกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ จัดการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก รวม 12 หลักสูตร โดยมีการจัดการเรียนการสอนใน 2 พื้นที่คือ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพและวิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. เพื่อศึกษาความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คำถามการวิจัย

ความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเอกสารในเชิงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา เป็นการบริหารงานที่มีความท้าทาย และมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากมาย งานวิจัยในด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ก็ได้มีการทำงานวิจัยจากนักวิจัยหลายท่านมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานเช่นกัน

ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์ (2562) ศึกษาการบริหารหลักสูตรด้านการสื่อสารและนิเทศศาสตร์ พบว่าระดับปริญญาตรีควรเน้นการพัฒนา Multi Skills โดยบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงสร้างความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพเพื่อฝึกประสบการณ์จริง สำหรับระดับปริญญาโทเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัย และการนำองค์ความรู้ไปวิเคราะห์และแก้ปัญหาจริงจากหน่วยงานของผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

นิพนธ์ วรรณเวช (2566) ศึกษาปัจจัยจูงใจในการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่านักศึกษามีแรงจูงใจโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ($p < .01$) โดยปัจจัยจูงใจสูงสุดคือความสำเร็จในการทำงาน รองลงมาคือความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ ความก้าวหน้า และการยอมรับ ตามลำดับ ทั้งนี้

ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจเมื่อจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน (พีรยา เวชศาสตร์ และคณะ, 2567; Glatthorn et al., 2005)

สาริสา เจนเขว่า และคณะ (2567) สำนวจความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยชินวัตร จากกลุ่มครูในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 205 คน พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมของวันในการจัดการสอนและการเรียนรู้ คือ วัน เสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.30-16.30 น. โดยส่วนใหญ่จะเรียนออนไลน์และบางครั้งก็เรียนในชั้นเรียน หลักสูตรนี้ได้รับการ รับรองจากสภาครูแห่งประเทศไทย และมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยชินวัตร 2) ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยชินวัตร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ตั้งแต่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ ข้อมูลเฉพาะหลักสูตร การพัฒนาลักษณะพิเศษของนักศึกษา และข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร 3) ความคาดหวังสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยชินวัตร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ตั้งแต่ค่าเฉลี่ย สูงสุด ตามลำดับข้อมูลเฉพาะหลักสูตร การพัฒนาลักษณะพิเศษของนักศึกษา และข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร (Lewis and Baker, 2005)

Fletcher, K. M. (2005) ศึกษาผลกระทบของการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการจัดการองค์กรไม่แสวงหา กำไรต่อการทำงาน พบว่าบัณฑิตมีการรับรู้โดยรวมในเชิงบวกเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโปรแกรม สิ่งนี้เป็นจริงไม่ว่าผู้ตอบ แบบสอบถามจะสำเร็จการศึกษามากน้อยแค่ไหนและทำงานในภาคส่วนไม่แสวงหากำไรมากี่ปีแล้ว คำตอบสำหรับคำถาม ปลายเปิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อปริญญาโทนั้นเป็นเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่ แต่ความคิดเห็นเชิงลบ ชี้ให้เห็นถึงพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงโปรแกรมได้ (Borisova et al, 2021; Fitzpatrick et al, 2012; Tehranineshat and Rakhshan, 2018; Vladimirovna, 2021)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานหลักสูตรปริญญาโททั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ นำมา ซึ่งการทำการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของคณะ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วิธีการศึกษา (Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาเอกสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 3 ท่าน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์การเป็นผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยการทดลองใช้ (Try out) กับผู้ให้ข้อมูลที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน
2. แบบบันทึกการสังเกต (Field note)
3. อุปกรณ์บันทึกเสียงและวิดีโอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เล่มหลักสูตร เล่มประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ระเบียบ และ ประกาศต่างๆ

2. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครอบคลุม
3. บันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก การบันทึกเสียง และวิดีโอ
4. ถอดเทปสัมภาษณ์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการให้รหัสข้อมูล (Coding) ตามแนวทางของ Braun and Clarke (2006) โดยอ่านข้อมูลซ้ำหลายครั้งเพื่อจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งด้านข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) เพื่อยืนยันความถูกต้อง

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัย รักษาความลับของข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

ผลการศึกษา (Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคาดหวังในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า มีความคาดหวังใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เนื้อหาหลักสูตรทันสมัยและเน้นการปฏิบัติจริง มีการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ และมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน คาดหวังให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริงและมีทักษะการทำงานเป็นทีม และด้านมาตรฐานคุณภาพ ที่ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยผู้เรียนต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 และเรียนครบ 36 หน่วยกิต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรได้ดำเนินการจัดการศึกษาโดยมีการจัดรายวิชาที่ทันสมัย เช่น วิชาการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจ เศรษฐกิจดิจิทัล และวิชาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ มีการจัดศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นและจีน เพื่อเปิดโลกทัศน์แก่ผู้เรียนมีการจัดกิจกรรม Social Enterprise เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัดคือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจนได้รับการเลื่อนตำแหน่ง และหลักสูตรได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบประเด็นสำคัญที่ต้องพัฒนาใน 3 ด้านหลัก

ด้านแรกคือการจัดการเรียนการสอน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้มีความทันสมัยมากขึ้น การเพิ่มรายวิชาที่จำเป็นต่อการบริหารองค์กรในยุคปัจจุบัน และการพัฒนาระบบการประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำและเป็นธรรม

ด้านที่สองคือกิจกรรมเสริมหลักสูตร มุ่งเน้นการเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการขยายเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะวิชาชีพของผู้เรียน

ด้านที่สามคือการประกันคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการรักษามาตรฐานตามเกณฑ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งพัฒนาระบบการติดตามคุณภาพบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาทั้งสามด้านนี้จะถูกนำไปปรับใช้ในหลักสูตรใหม่ที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาจากสภาวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังให้หลักสูตรมีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน รักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความพร้อมในการทำงานและเติบโตในสายอาชีพได้อย่างมั่นคง

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and discussion)

การวิจัยเรื่องการศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ สามารถสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ความคาดหวังในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีความคาดหวังใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง และด้านมาตรฐานคุณภาพตามเกณฑ์กระทรวง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริศา เจนแก้ว และคณะ (2567) ที่พบว่าผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษามีความคาดหวังต่อหลักสูตรในด้านการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ และสอดคล้องกับ Fletcher (2005) ที่ระบุว่าผู้เรียนคาดหวังให้หลักสูตรส่งผลกระทบเชิงบวกต่อชีวิตการทำงาน

2. สภาพความเป็นจริงในการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดรายวิชาที่ทันสมัย มีการศึกษาดูงาน และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Borisova et al. (2021) ที่เสนอว่าหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับภาคธุรกิจ และสอดคล้องกับ Glatthorn et al. (2005) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการประกันคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lewis and Baker (2005) ที่เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโทให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Stufflebeam (2007) ที่เน้นความสำคัญของการประเมินและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผลในภาพรวมพบว่า การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความคาดหวังในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยา เวชศาสตร์ และคณะ (2567) ที่พบว่าปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคือการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการรักษามาตรฐานคุณภาพ นอกจากนี้ การที่บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จนได้รับการเลื่อนตำแหน่งยังสอดคล้องกับ Tehranineshat and Rakhshan (2018) ที่พบว่าการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงาน แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับ Vladimirovna (2021) ที่เน้นความสำคัญของศักยภาพการบริหารในการพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาโท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรธนา (2562) ที่เสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

- ควรเพิ่มความร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- ควรพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Learning) เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับผู้เรียน
- ควรจัดทำฐานข้อมูลวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง

1.2 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- ควรขยายเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจทั้งในและต่างประเทศเพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาดูงาน
- ควรพัฒนาโครงการ Social Enterprise ให้มีความหลากหลายและต่อเนื่อง
- ควรสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าให้เข้มแข็งเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างโอกาสทางวิชาชีพ

1.3 ด้านการประกันคุณภาพ

- ควรพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลคุณภาพบัณฑิตอย่างเป็นระบบ
- ควรสร้างกลไกการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ
- ควรพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของสถาบันอื่นๆ เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
- 2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล
- 2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงานที่มีต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในอนาคต
- 2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดกิจกรรม Social Enterprise ต่อการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเหล่านี้มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- นิพนธ์ วรรณเวช. (2566). สาเหตุที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี. *วารสารนวัตกรรม การศึกษา และ การวิจัย*, 7(4), 1171-1185.
- พริยา เวชศาสตร์, วศินี หนูนภักดี, มานิต สาริตสมิตพงษ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนหลักสูตรปริญญาโท: กรณีศึกษาหลักสูตรนโยบายและการบริหารดิจิทัล วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 12(2), 94-105.
- ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์. (2562). การบริหารจัดการหลักสูตรด้านการสื่อสารการสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 23(1), 232-244.
- สาริศา เจนเข้ว่า, เสวียน เจนเข้ว่า, ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา, สมพร ยอดคำเนิน และจิรัฐ สีนธูอารีย์. (2567). ความต้องการและความคาดหวังในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยชินวัตร. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 11(11), 64-74.
- Borisova, A., Khayrullina, M., & Kirichenko, E. (2021). Corporate and project Master's degree program: a new format of interaction between business and university. In *IV International Scientific and Practical Conference* (pp. 1-6).
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., Worthen, B. R., & Wingate, L. A. (2012). *Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines*. Boston: Pearson.

- Fletcher, K. M. (2005). The impact of receiving a master's degree in nonprofit management on graduates' professional lives. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 34(4), 433-447.
- Glatthorn, A. A., Boschee, F., & Whitehead, B. M. (2005). *Curriculum Leadership: Development and Implementation*. SAGE Publications. 2455 Teller Road, Thousand Oaks, CA 91320.
- Lewis, K. O., & Baker, R. C. (2005). Development and implementation of an online master's degree in education program for health care professionals. *Academic Medicine*, 80(2), 141-146.
- STUFFLEBEAM, D. S. (2007). *AJ Fundamentos of evaluation*. STUFFLEBEAM, DL; SHINKFIELD, AJ *Evaluation theory, models & applications*. San Francisco: Published by Jossey-Bass a Wiley Imprint.
- Tehranineshat, B., & Rakhshan, M. (2018). The relationship between knowledge management and creativity in bachelor degree compared to master degree nursing students. *Investigación Y Educación En Enfermería*, 36(3). <https://doi.org/10.17533/udea.iee.v36n3e05>
- Vladimirovna, M. E. (2021). *Management potential in the development of education on master's degree*. *Science and innovations 2021: development directions and priorities*.